

ВІННИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра менеджменту, маркетингу та підприємництва

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
роботи Світлана НАГОРНЯК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Інституту
Протокол № «1» від 31.08.2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК6. Менеджмент організацій

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
спеціальність	073 Менеджмент
освітньо-професійна програма	«Менеджмент»
компонент освітньо-професійної програми	нормативна
Мова викладання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент організацій» для здобувачів другого (магістерського) рівня за спеціальністю 073 Менеджмент.

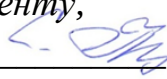
Освітньо-професійна програма: Менеджмент

Мова навчання: українська

Розробник: Павло ІВАНЮТА, професор кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва, д.н.д.у., доцент

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні *кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва*

Протокол від «31» серпня 2022 р. № 1

В.о. завідувача кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва к.е.н., Стелла ПИРІЖОК
«31» серпня 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>073 Менеджмент</u>		
Модулів – 2	Спеціальність: <u>073 Менеджмент</u>	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
Семестр			
2-й		2-й	
Лекції			
Загальна кількість годин – 120	Другий (магістерський) рівень	20 год.	4 год.
		Практичні	
		16 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	104 год.
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи та індивідуальної роботи % становить:

для денної форми навчання – 33,3%

для заочної форми навчання – 13,3%.

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Менеджмент організацій» є оволодіння студентами теорією та практикою результативного управління організацією, формування системного мислення та комплексу спеціальних знань та умінь з управління організацією у мінливих умовах соціально-економічного оточення

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Менеджмент організацій» є:

- набуття стійких знань з теорії та практики щодо менеджменту організацій;
- засвоєння системного підходу в управлінні організацією;
- вивчення побудови організаційної структури та послідовності її проектування;
- обґрунтування прийняття ефективних управлінських рішень;
- закріплення навичок реалізації менеджером основних функцій і процесів управління.

2.3. Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

2.3.2. Спеціальні компетенції

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей міжнародних стандартів.

СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК 5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми.

СК 8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

2.4. Програмні результати навчання

ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.

ПРН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачених умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

ПРН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРН 11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

ПРН12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організаціями (підрозділом).

ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація як об'єкт управління

Тема 1. Основні поняття менеджменту організацій

Визначення термінів «управління» і «менеджмент». Управління, його різновиди та елементи. Менеджмент як різновид господарської діяльності, його складові та види. Методи і сучасні концепції менеджменту. Поняття організації та її ознаки. Концепція життєвого циклу організації. Внутрішнє та зовнішнє середовище організації.

Управління організацією – головне призначення керівництва. Організація як відкрита система. Проблеми та можливості вибору найкращої форми менеджменту організації.

Тема 2. Системна модель управління організацією

Системний підхід як основа менеджменту організації. Організація як складна система та як об'єкт управління. Взаємозв'язок та взаємозалежність її внутрішніх елементів і факторів зовнішнього середовища. Системна методологія в

менеджменті. Особливості функціонального та системного бачення організації. Принципи системного підходу в управлінні організацією. Загальні принципи та закономірності системи. Моделі підприємства як відкритої системи.

Особливості засвоєння керівництвом системного підходу в управлінні організацією. Побудова моделі системного підходу в управлінні організацією. Елементи входу і виходу системи в організації.

Тема 3. Ресурсна концепція в управлінні організацією

Ресурси як критерій розвитку економічних систем. Фактори та показники виміру ресурсної складової інноваційного потенціалу підприємства. Сучасна ресурсна концепція в менеджменті. Зв'язок економічних теорій з ресурсним підходом. Управління ресурсним потенціалом як фактор успіху функціонування організації. Модель потенціалу підприємства.

Фактори та показники виміру ресурсного забезпечення в організації. Інформація як основа ресурсного забезпечення в управлінні організацією. Порівняння властивостей традиційного ресурсу із знаннями та інформаційним ресурсом. Обґрунтування процесу отримання, переробки та використання ресурсів за їх видами та категоріями.

Тема 4. Ситуаційне управління в організації

Ситуаційне управління як система в організації. Сутність та генезис ситуаційного управління. Організаційно-економічного механізму ситуаційного управління. Складові ситуаційного аналізу. Метод сценаріїв та метод імітаційного моделювання в ситуаційному управлінні. Фрагмент сценарію ситуаційного управління.

Структура ситуаційного аналізу. Проблеми пошуку і оптимізації раціональних рішень у нестандартних ситуаціях. Особливості ситуаційного управління у ринковій економіці держави. Роль ситуаційного аналізу за цільовою спрямованістю управлінських підходів.

Тема 5. Проектування організаційної структури

Обґрунтування організаційної структури управління. Види структур організації. Аналіз організаційних структур управління. Вибір критеріїв діагностики та оцінки існуючих та проектних структур управління. Послідовність та етапи створення проекту організаційних структур.

Причини і передумови створення проектів організаційної структури. Фактори формування і визначення структурних підрозділів. Критерії складання проектів організаційної структури. Відмінні ознаки щодо формування та

проектування організаційної структури і системи управління. Способи оцінки організаційної структури. Результати вдосконалення організаційної структури.

Тема 6. Управління змінами в організації

Категорії, що супроводжуються з управління змінами, як «нововведення», «інновація», «перебудова». Суть та основні етапи управління змінами, сфери впровадження змін. Чинники впровадження нововведень. Етапи управління організаційними змінами.

Моделі управління організаційними змінами. Управління опором персоналу в процесі реалізації змін.

Поняття опору і спротиву, які виникають під час нововведень. Причини спротиву нововведенням. Подолання психологічних бар'єрів у впровадженні змін. Види психологічних бар'єрів. Способи подолання опору нововведенням.

Психологічні бар'єри, які виникають під час нововведень. Моделі управління організаційними змінами, їх класифікація.

Змістовий модуль 2. Система менеджменту організацій, управління її ефективністю та діагностика

Тема 7. Управління конкурентоспроможністю в організації

Визначення конкурентоспроможності діяльності організації та товару. Фактори, чинники та критерії конкурентоспроможності в організації. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю в організації. Методи оцінки конкурентоспроможності в організації та товару. Етапи і процедури процесу управління конкурентоспроможністю в організації.

Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства. Оцінка процесу та ступеня управління конкурентоспроможністю підприємства. Механізм управління конкурентоспроможністю підприємства. Базові принципи управління конкурентоспроможністю підприємства на світовому ринку. Етапи і процедури процесу управління конкурентоспроможністю підприємства. Загальна блок-схема організаційно-економічного механізму системи управління конкурентоспроможністю підприємства.

Тема 8. Антикризове управління і ризикозахищеність організації

Економічна сутність кризи розвитку підприємства. Основні причини (фактори) виникнення кризових явищ. Наслідки кризових явищ на підприємстві. Типологія кризових ситуацій. Основні положення антикризового управління підприємством.

Сутність підприємницького ризику та явища невизначеності. Класифікація ризиків в економіці. Аналіз ризику. Концепція управління ризикозахищеністю підприємства.

Загальна характеристика антикризового управління підприємством. Основні підходи до подолання кризових явищ на підприємстві. Типи антикризової реакції та антикризового управління (реактивне, активне, планове). Характеристика основних етапів антикризового управління: діяльність по запобіганню кризи (вплив на збої та кризові ситуації), управління в умовах кризи (вплив на окремі локальні та системні кризи), діяльність по виводу підприємства з кризи (досягнення стабілізації та перехід до зростання). Організаційне забезпечення виконання антикризових заходів.

Тема 9. Управління ефективністю організації

Теоретичні основи ефективності розвитку організації в ринкових умовах. Значення ефективності, її критерії. Ресурсно-потенціальний підхід до оцінки ефективності системи менеджменту організацій. Оцінка ефективності менеджменту організацій.

Розрахунок річного економічного ефекту як засіб оцінювання конкурентоспроможності. Визначення економічної ефективності процесу конкурентоспроможності та підвищення якості діяльності організації. Показники ефективності діяльності організації, їх оцінка. Економічна, організаційна та соціальна ефективність управління організації. Показники ефективності управління, їхній склад і методи визначення.

Тема 10. Діагностика управління організаціями

Порядок проведення діагностики управління організації. Критерії діагностики та оцінки системи управління організації.

Значущість організаційної структури підприємства на сучасному етапі ринкових відносин в економіці країни. Обсяг управлінської роботи для виконання керівниками своїх функцій і завдань. Вертикальний розподіл праці, рівні управління за ієрархічною побудовою – як критерії для діагностики управління організаціями. Діагностика результативності та ефективності управління організаціями та операційних процесів в них разом із продуктивністю праці працівників.

Показники діагностики щодо управління організації. Комплексний підхід до вдосконалення управління організаціями.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи менеджменту організацій												
Тема 1. Основні поняття менеджменту організацій	10	2				8	11	1				10
Тема 2. Системна модель управління організацією	12	2	2			8	13	1	2			10
Тема 3. Ресурсна концепція в управлінні організацією	10	2				8	10					10
Тема 4. Ситуаційне управління в організації	12	2	2			8	14		2			12
Тема 5. Проектування організаційної структури	12	2	2			8	10					10
Тема 6. Управління змінами в організації	12	2	2			8	10					10
ПМК	2						2					
Разом за змістовим модулем 1	70	12	8			48	70		4			62
Змістовий модуль 2. Сучасні інструменти та методологічні засади менеджменту організацій												
Тема 7. Управління конкурентоспроможністю в організації	12	2	2			8	11	1				10
Тема 8. Антикризове управління і ризикозахищеність організації	12	2	2			8	12		2			10
Тема 9. Управління ефективністю організації	12	2	2			8	12		2			10
Тема 10. Діагностика управління організаціями	12	2	2			8	13	1				12
ПМК	2						2					
Разом за змістовим модулем 2	50	8	8			32	50	2	4			42
Усього годин	120	20	16			80	120	4	8			104

5. Теми лекційних занять

№ з/п	№ заняття	Назва теми	Кількість годин	
			денна	заочна
1	1	Тема 1. Основні поняття менеджменту організацій. <i>Тема лекції 1. Основні поняття і теорія менеджменту організацій</i>	2	1
2	2	Тема 2. Системна модель управління організацією. <i>Тема лекції 2. Системна модель управління організацією за її структурами і сутністю діяльності</i>	2	1
3	4	Тема 3. Ресурсна концепція в управлінні організацією. <i>Тема лекції 3. Ресурсна концепція в управлінні організацією – як критерій і фактор його успіху</i>	2	
4	5	Тема 4. Ситуаційне управління в організації. <i>Тема лекції 4. Ситуаційне управління в організації, механізми та методи</i>	2	
5	7	Тема 5. Проектування організаційної структури. <i>Тема лекції 5. Проектування організаційної структури, вибір критеріїв</i>	2	
6	9	Тема 6. Управління змінами в організації. <i>Тема лекції 6. Управління змінами в організації управління спротивом нововведень і подолання психологічних бар'єрів</i>	2	
7	12	Тема 7. Управління конкурентоспроможністю в організації <i>Тема лекції 7. Управління конкурентоспроможністю в організації, основні підходи та методи оцінки</i>	2	1
8	14	Тема 8. Антикризове управління і ризикозахищеність організації. <i>Тема лекції 8. Антикризове управління і ризикозахищеність організації, основні положення і концепції</i>	2	
9	16	Тема 9. Управління ефективністю організації. <i>Тема лекції 9. Управління ефективністю організації, методика його визначення</i>	2	
10	18	Тема 10. Діагностика управління організаціями. <i>Тема лекції 10. Діагностика управління організаціями, методика його визначення</i>	2	1
Разом			20	4

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ заняття	Назва теми	Кількість годин	
			денна	заочна
1	3	Тема 2. Системна модель управління організацією <i>Тема практичного заняття 1. Обґрунтування системного підходу у організації</i>	2	2
2	6	Тема 4. Ситуаційне управління в організації <i>Тема практичного заняття 2. Причини успіху та невдач кар'єри керівників та їх експертна оцінка</i>	2	2
3	8	Тема 5. Проектування організаційної структури <i>Тема практичного заняття 3. Створення проекту організаційної структури</i>	2	
4	10	Тема 6. Управління змінами в організації <i>Тема практичного заняття 4. Зовнішнє середовище організації</i>	2	
5	13	Тема 7. Управління конкурентоспроможністю в організації <i>Тема практичного заняття 5. Забезпечення конкурентної позиції організації</i>	2	
6	15	Тема 8. Антикризове управління і ризикозахищеність організації <i>Тема практичного заняття 6. Здійснення превентивних заходів для запобігання ризиків банкрутства, та комплексу антикризових заходів</i>	2	2
7	17	Тема 9. Управління ефективністю організації <i>Тема практичного заняття 7. Досягнення ефективності управлінням в організації</i>	2	2
8	19	Тема 10. Діагностика управління організаціями <i>Тема практичного заняття 8. Методи і процеси діагностики управління організаціями</i>	2	
Разом			16	8

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Основні поняття менеджменту організацій. Визначення термінів «управління» і «менеджмент». Управління організацією – головне призначення керівництва. Проблеми та можливості вибору найкращої форми менеджменту організації.	8	10
2	Тема 2. Системна модель управління організацією. Системний підхід як основа менеджменту організації. Особливості засвоєння керівництвом системного підходу в управлінні організацією. Побудова моделі системного підходу в управлінні організацією.	8	10
3	Тема 3. Ресурсна концепція в управлінні організацією. Фактори та показники виміру ресурсного забезпечення в організації. Інформація як основа ресурсного забезпечення в управлінні організацією. Порівняння властивостей традиційного ресурсу із знаннями та інформаційним ресурсом.	8	10
4	Тема 4. Ситуаційне управління в організації. Ситуаційне управління як система в організації. Особливості ситуаційного управління у ринковій економіці держави. Роль ситуаційного аналізу за цільовою спрямованістю управлінських підходів.	8	10
5	Тема 5. Проектування організаційної структури. Обґрунтування організаційної структури управління. Фактори формування і визначення структурних підрозділів. Відмінні ознаки щодо формування та проектування організаційної структури і системи управління.	8	10
6	Тема 6. Управління змінами в організації. Етапи управління організаційними змінами. Поняття опору і спротиву, які виникають під час нововведень. Психологічні бар'єри, які виникають під час нововведень.	8	12
7	Тема 7. Управління конкурентоспроможністю в організації. Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства. Етапи і процедури процесу управління конкурентоспроможністю підприємства. Загальна блок-схема організаційно-економічного механізму системи управління конкурентоспроможністю підприємства.	8	12
8	Тема 8. Антикризове управління і ризикозахищеність організації. Загальна характеристика антикризового управління підприємством. Основні підходи до подолання кризових явищ на підприємстві. Організаційне забезпечення виконання антикризових заходів.	8	10
9	Тема 9. Управління ефективністю організації. Показники ефективності діяльності організації, їх оцінка. Економічна, організаційна та соціальна ефективність управління організації. Показники ефективності управління, їхній склад і методи визначення.	8	10

10	Тема 10. Діагностика управління організаціями. Порядок і критерії проведення діагностики управління організацій. Показники діагностики щодо управління організацій. Комплексний підхід до вдосконалення управління організаціями.	8	10
	Разом	80	104

8. Індивідуальні завдання (навчальним планом не передбачено)

9. Методи навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різних методів та технологій викладання і навчання.

- **словесні методи** (лекція, навчальна дискусія, диспут тощо);
- **практичні методи** (практичні заняття з вирішенням ситуацій);
- **наочні методи** (мультимедійна презентація);
- **робота з навчально-методичною літературою, науковими джерелами і електронними ресурсами** (самостійне опрацювання додаткової науково-методичної літератури);
- **інтерактивні методи навчання.**

10. Критерії та методи оцінювання

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнення студента
А 90-100 балів ВІДМІННО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Вільно викладає зміст питань освітнього компонента, розуміє його значення для професійної підготовки.	ВИСОКИЙ
В 82-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Студент володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь.	ВИСОКИЙ
С 74-81 балів ДОБРЕ	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях.	ДОСТАТНИЙ

D 64-73 балів ДОБРЕ	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових ситуацій. Однак процес самостійного розв'язування ситуацій потребує опори на зразок.	ЗАДОВІЛЬНИЙ
E 60-63 балів ДОСТАТНЬО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних ситуацій. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
F _x 35-59 балів НЕЗАДОВІЛ ЬНО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНО
F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТ О	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів.	

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота					Поточний модульний контроль	Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий модульний контроль	Сума	Залік	Загальна кількість балів
T1	T2	T3	T4	T5		T6	T7	T8	T9				
4	5	4	4	5	10	4	5	5	4	10	60	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для недиференційованого заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни «Менеджмент організацій».

13. Рекомендована література

Базова

1. Гуторова О. О. Менеджмент організації : навчальний посібник. Харків: Харк. нац. аграр. ун-т., 2017. 267 с.
2. Довгань Л. Є., Малик І. П., Мохонько Г. А., Шкробот М. В. Менеджмент організацій: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 271 с.
3. Мальська М. П., Білоус С. В. Менеджмент організацій : теорія та практика: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 190 с.
4. Менеджмент. Практичний курс: навч. посіб. / За заг. ред. Л. М. Черчик Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені лесеї України, 2017. 278 с.
5. Назарчук Т. В., Косіюк О. М. Менеджмент організацій: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 560 с.

Додаткова

6. Баєва О. В. Новальська Н. І., Згалат-Лозинська Л. О. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. Ч. І. Менеджмент: навч. посіб. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 336 с.
7. Баєва О. В. Новальська Н. І., Згалат-Лозинська Л. О. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. Ч. ІІ. Менеджмент: навч. посіб. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 326 с.
8. Краснокутська Н.С., Нащекіна О.М., Замула О.В. та ін. Менеджмент : навч.посіб. / Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
- 9.Петренко М. І., Драбовський А. Г., Іванюта П. В., Петренко В. М. Бюджетування на підприємстві : підручник. Вінниця, «МЕРКЬЮРІ-ПОДІЛЛЯ», 2022. 600 с.
10. Петруня Ю. Є., Петруня В. Ю. Менеджмент. Практикум : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 104 с.
11. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: навч.посіб. Тернопіль: Крок, 2017. 252 с.

Інформаційні ресурси

12. Законодавство України : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
13. Сайт Верховної ради України : <http://www.rada.gov.ua>
14. Сайт Кабінету міністрів України : <http://www.kmu.gov.ua>
15. Інструментарій сучасного менеджменту : <http://www.management.com>
16. Інтернет-портал для управлінців : <http://www.management.com>
17. Загальноекономічний глосарій : <http://www.ssu-ekonomika.net>
18. Баєва, О. В. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. Ч. І. Менеджмент: навч. посіб. / [О. В. Баєва, Н. І. Новальська, Л. О. Згалат-Лозинська]; за ред. О. В. Баєвої, Н. І. Новальської. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 336 с. : https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/men_adm_1.pdf
19. Баєва, О. В. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. Ч. ІІ. Менеджмент: навч. посіб. / [О. В. Баєва, Н. І. Новальська, Л. О. Згалат-Лозинська]; за ред. О. В. Баєвої, Н. І. Новальської. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 326 с. : http://maup.com.ua/assets/files/lib/book/men_adm_2.pdf

20. Краснокутська Н.С., Нащекіна О.М., Замула О.В. та ін. Менеджмент : навч.посіб. / Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40291/5/Book_2019_Krasnokutska_Menedzhment.pdf
21. Петруня Ю. Є., Петруня В. Ю. Менеджмент. Практикум : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 104 с. : <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream>
22. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: навч.посіб. Тернопіль: Крок, 2017. 252 с. : http://www.dut.edu.ua/uploads/l_2040_44261652.pdf
23. Перерва І. М. Менеджмент організацій // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7821>.